

पेपर 6 सेम 5

१. ऐतिहासिक स्रोतांचे साहित्यिक आणि स्रोत मध्ये वर्गीकरण केले आहे.

ए. राजकीय बी. पुरातत्व सी. आर्थिक डी सांस्कृतिक

२. पुरातत्व शब्द कुठून आला आहे?

ए लॅटिन बी. इंग्रजी सी. ग्रीक डी. रोमन

३. पुरातत्व शास्त्राचे वर्णन मानवी संस्कृतीच्या मागील टप्प्याशी संबंधित आहे असे कुणी प्रतिपादन केले आहे?

ए. मोर्टिमर व्हीलर बी. दयाराम सहानी सी. लॉर्ड कनिंगहॅम डी. ओ.जी. क्रोफोर्ड

४. भारतात एशियाटिक संस्थेची स्थापना कोणी केली?

ए. अलेक्झांडर कनिंगहॅम बी. मोर्टिमर व्हीलर सी. विल्यम जोन्स डी. एच. एच. विल्सन

५. १९०२ मध्ये पुरातत्व विभागाचे महानिदेशक कोण होते?

ए. जॉन मार्शल बी. मोर्टिमर व्हीलर सी. ओ.जी. क्रोफोर्ड डी.के.एन. दीक्षित

६. मानवी सांगाड्याच्या अभ्यासामध्ये पुरातत्व शास्त्राचे संबंध कोणाशी आहे.

ए. भूगोल B. मानववंशशास्त्र सी. भूविज्ञान D. वनस्पतिशास्त्र

७. संस्कृतींचा कालक्रम क्रम शोधण्यासाठी कोणती पद्धत वापरली जाते?

ए उत्खनन B. निरीक्षण सी. छायाचित्रण D. सी -14

८. पुरातत्व क्षेत्रातील पहिली महत्वाची पायरी कोणती आहे?

अ. साइटची निर्मिती बी उत्खनन सी. कार्बन १४ डी. अन्वेषण

९. उस्मानाबाद मधील टेर उत्खननाचे उदाहरण आहे.

ए. उभ्या B. आडव्या सी. ओपन डी चौरंगी

१०. भारतात चौरंगी उत्खनन पद्धत कोणी सुरु केली?

ए. जॉन मार्शल बी. मोर्टिमर व्हीलर सी. ओ.जी. क्रोफोर्ड डी.के.एन. दीक्षित

११. पॅलेओलिथिक वयाचे दुसरे नाव काय आहे?

ए. नवाश्मयुग बी. मध्य पाषाण युग सी. कांस्य युग डी. पुराणाश्म युग

१२. कोणत्या युगात मनुष्याने दगडाची आयुधे वापरली होती?

ए. पुराणाश्म युग वय बी. मध्य पाषाण युग सी. मेगालिथिक वय डी. कांस्य वय

१३. महाराष्ट्रातील गोदावरी येथील ठिकाण कोणत्या युगाचे अवशेष सापडले?

ए. नवाश्मयुग बी. मध्य पाषाण युग सी. कांस्य युग डी. पुराणाश्म युग

१४. मेसोलिथिक कोणत्या नावाने ओळखले जाते?

अ. पुराणाश्म युग बी. मध्य पाषाण युग सी. ताम्रयुग D. प्रगत युग

१५. मध्य प्रदेशातील कोणते स्थान चित्रकलेसाठी प्रसिद्ध आहे?

ए. इंदूर B. भीमबेटका सी. राखीगडी D. लोथल

१६. नवपाषाण युग म्हणजे

ए. नवाश्मयुग बी. मध्य पाषाण युग सी. कांस्य युग डी. पुराणाश्म युग

१७. कुंभाराचे कौशल्य कोणत्या काळात मनुष्याने विकसित केले?

ए. पॅलिओलिथिक बी. मेसोलिथिक सी. मेगालिथिक डी. नियोलिथिक

१८. चाल्कोलिथिक संस्कृती कोणत्या नावाने ओळखली जाते?

A. ताम्र युग बी अश्म युग सी. मातीकला युग D. नवाश्म युग

१९. महान स्नानगृह कोठे होते?

ए. हडप्पा बी. कालीबंगन सी. लोथल डी. मोहेंजो-दारो

२०. मोठे धान्य कोथर कोठे सापडले?

ए. हडप्पा बी. कालीबंगन सी. लोथल डी. सुतकगण-दोर

२१. सिंधू खोरे सभ्यता मधील बंदर कोणते होते?

ए. लोथल बी. हडप्पा सी. राखीगडी D. सिंध

२२. सिंधु शिक्यांचे आकार कोणते होते?

ए. गोलाकार आयताकृती सी. चौरस डी. त्रिकोणी

२३. शिलालेखांचा अभ्यास काय म्हणून ओळखला जातो?

ए अंकशास्त्र बी. एपिग्राफी सी. पुरातत्व डी हस्तमुद्रा शास्त्र

२४. ब्राह्मी लिपीचा उलगडा कुणी केला?

ए अलेक्झांडर कनिंघम बी जेम्स प्रिन्सप सी. वॉल्टर इलियट डी. भाऊ दाजी

२५. गुप्त काळातील शिलालेखांचा अभ्यास कोण केला?

ए जे.एस. फ्लीट बी अलेक्झांडर कनिंघम सी. हुक्त्झ्च डी. मॅसन

२६. कोणासाठी व्यावसायिक शिलालेख जारी केला गेला?

ए धार्मिक लोक B. व्यापारी सी. अधिकारी डी. सामान्य लोक

२७. कान्हेरी आणि कार्ला शिलालेख कोणत्या प्रकारचे आहेत?

ए. वाणिज्यिक बी. प्रशासकीय सी. दान डी. स्मारक

२८. समुद्रगुप्ताचा अलाहाबाद स्तंभ शिलालेख कोणी रचला होता?

ए. बनभट्टा बी. हरिसेना सी. भासा डी. कलिदास

२९. उजवीकडून डावीकडे कोणती स्क्रिप्ट लिहिलेली आहे?

ए.खारोष्ठी बी. ब्राह्मी सी. पाली डी. देवनागरी

३०. कोणत्या शिलालेखात अशोकाला देवाचा प्रिय म्हणून संबोधिले होते?

ए सारनाथ बी लुंबिनी सी सांची डी कौशांबी

३१. नुमीमॅटिक्स म्हणजे काय?

ए. नाणींचा अभ्यास. बी. शिलालेखांचा अभ्यास. सी. स्तंभाचा अभ्यास दि. शिल्पकला अभ्यास

३२. विनिमयाचे प्रारंभिक माध्यम कोणते होते?

ए. लोह बी नाणी सी. कृषी उत्पादने डी तांबे

३३. वैदिक साहित्यात सोन्याचे चलनाचा उल्लेख कोणता आहे?

ए.सत्माना बी. मान सी. पाडा डी निक्शा

३४. भारतातील नाणी संग्रहात पुढाकार कोणी घेतला?

ए. मिओनेट आणि व्हिस्कॉन्टी बी. वेंचुरा सी. प्रिन्सेप डी. विल्हेम श्लेगल

३५. ऐतिहासिक साधन म्हणून नाणी वापरण्यास कोणी सुरुवात केली?

ए जे.एस. फ्लीट बी. लासेन सी. रोल डी. विल्सन

३६. इंडिअन नुमिस्माटीक सोसायटीची स्थापना कधी झाली?

ए. १९०९ बी. १९१० सी. १९११ डी १९१२

३७. भारतात सर्वात प्रथम पंच चिन्हांकित नाणी कोणी जारी केली?

ए अलेक्झांडर बी पर्शियन सी. महाजनपदे डी. गुप्ता

३८. सातवाहनांनी नाण्यांचे अनुकरण करण्यास सुरवात केली

ए. ग्रीक बी. रोमन सी. कुशाण D. मलय

३९. शक गणना कोणी सुरु केली?

ए. कॅडफिसेस बी. विमा कॅडफिसेस सी. कनिष्क डी. हुविष्का

४०. कोणते शासकांनी नाण्यांच्या एका बाजूस ग्रीक देवतेस स्थान दिले?

ए. कुशाण बी. गुप्ता सी. पल्लव डी. साका

41. प्राचीन काळी लिहिलेला अथवा कोरलेला मजकूर म्हणजे पुराभिलेख होय

बरोबर

चूक

42. कोरीव लेखांचा अभ्यास म्हणजे पुराभिलेख विद्या होय

बरोबर

चूक

43. कोरीव लेख लिहिण्यासाठी कोणत्या वस्तूंचा उपयोग केला जातो

मातीची भांडी

धातूचे पत्रे

लाकडाच्या वस्तू

वरील सर्व

44. रंगांच्या सहाय्याने उमटवलेल्या लेखांचा समावेश पुराभिलेख यामध्ये केला जात नाही

चूक
बरोबर

45)सिंधू संस्कृतीतील लोकांना लिहिण्याची कला अवगत नव्हती

बरोबर
चूक

46) मोहें-जो-दडो येथील उत्खननात कोणत्या प्रकारचे चित्रलिपी सापडल्या पशुपक्षी
मानवाची आकृती

47)भारतातील लिखित स्वरूपातील सर्वात प्राचीन पुरावे कोणत्या राजाचे आढळले आहेत

सम्राट अशोक चालुक्य सम्राट द्वितीय पुलकेशी
गौतमीपुत्र सातकर्णी राजा खारवेल

48)अशोकाचे शिलालेख कठीण अशा खडकावर कोरलेले आढळले आहेत बरोबर. चूक

49)कोरीव लेखनचे प्रामुख्याने राजकीय व खाजगी असे दोन विभाग पडतात

बरोबर. चूक

50)राजाच्या विशिष्ट कामगिरीचे वर्णन करण्यासाठी रचलेल्या प्रशस्ती चा समावेश कोरीव
लेख शास्त्रात केला जातो

51)महाराष्ट्रात कोणत्या ठिकाणी व्यापारी स्वरूपाचे शिक्के आढळले.

भोकरदन ठाणे नगर
अहमदनगर. यापैकी कुठेही नाही.

52)धार्मिक संस्थांना दिलेल्या दानाची नोंद ठेवण्यासाठी चमत्कृती जन्य आलेख वापरात असल्याचे आढळून आले आहेत

चूक बरोबर

53)दक्षिण भारतात कोणत्या ठिकाणी धनात्मक स्वरूपाचे आलेख आढळून आले आहेत ऐहोळ कांचीपुरम मंदिर

भुवनेश्वर मंदिर वरील सर्व

54)खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणी बौद्ध लेणे आढळल्या

जुन्नर नाशिक वरील दोन्ही

55)कोणत्या प्रकारच्या दानाची नोंद धनात्मक आलेखामध्ये आढळून आली आहे

देवदेवतांच्या मुर्त्या बसण्यासाठी बाक
पाणी साठवण्यासाठी कुंड वरील सर्व

56) प्रशासकीय आलेखांमध्ये अशोकाचे आलेख हे उच्च प्रतीचे समजले जातात

बरोबर. चूक

57)अशोकाच्या शिलालेखामधून कोणत्या प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचा उल्लेख आला आहे

युक्त रज्जू रज्जक वरील सर्व

58)इसवी सनाच्या तिसऱ्या शतकातील सोहगौरा येथील ताम्रपटावरील आलेख कोणत्या स्वरूपाचा होता

दानात्मक स्वरूपाचा धार्मिक स्वरूपाचा

चमत्कृतीजन्य प्रशासकीय स्वरूपाचा

59) राजाच्या स्तुती पर आलेखावरून कोणत्या प्रकारची माहिती मिळते.

राजांची वंशावळ राज्याच्या पूर्व जीवन

राज्याच्या व्यक्तिगत आवडीनिवडी. **वरील सर्व**

60)गौतमीपुत्र सातकर्णी याचा वर्णनात्मक गुफा लेख कोणत्या ठिकाणी कोरलेला आहे

जुनागड

नाशिक

ओरिसा

अलाहाबाद

61)खालीलपैकी कोणते स्तुतीपर आलेख आहेत

स्कंदगुप्त चा आलेख समुद्रगुप्ता चा आलेख

राजा यशोवर्मन याचा आलेख **वरील सर्व**

62)समुद्रगुप्ता ची अलाहाबाद येथील प्रशस्ती राजकवी हरीश याने रचलेली आहे

बरोबर.

चूक

63)राजा यशोवर्मा यांची मंदसौर येथील प्रशस्ती ही वासूला या कवीने रचलेली आहे

चूक.

बरोबर

64)द्वितीय पुलकेशी याची मोहोळ येथील प्रशस्ती ही कवी मेघराज यांनी रचलेली आहे

चूक.

बरोबर

65)तांब्याच्या पत्र्यावर कोरलेल्या आलेखांना ताम्रपट असे म्हटले जाते

चूक

बरोबर

66)आलेख कोरून घेण्याची पद्धत सम्राट अशोका पासून सुरू झाली

बरोबर

चूक

67)दिलेल्या दानाची नोंद ठेवणे हा ताम्रपटावरील आलेखाचा मुख्य उद्देश होता

बरोबर

चूक

- 68)कोरीव आलेखावरून कोणत्या प्रकारची माहिती मिळते
सामाजिक आर्थिक धार्मिक. **वरील सर्व**
- 69)नाणे घाट येथील गुहांमध्ये सातवाहन घराण्यातील राजांचे कोरीव लेख आढळले आहेत
बरोबर. चूक
- 70)कोरीव लेखाच्या सुरुवातीस खालीलपैकी कोणते मंगल सुचक शब्द आढळून आले आहेत
सिद्धम दृष्ट स्वस्ति **वरील सर्व**
- 71)हाथी गुंफा येथील शिलालेखात राजा खारवेल याविषयी माहिती मिळते
चूक. **बरोबर**
- 72)भारतातील सर्वात प्राचीन लिपी कोणती आहे
ब्राह्मी शारदा. खरोष्टी . यावनी
- 73)इ. स. ८ व्या शतकात पाणिनीने व्याकरणविषयक अष्टाध्यायी हा ग्रंथ लिहिला
बरोबर. चूक
- 74)सर्व भारतीय लिपिंची जन्मनी कोण आहे
शारदा लिपी यावनी लिपी
खरोष्टी लिपी. **ब्राम्ही लिपी**
- 75)भगवत सूत्र या ग्रंथात कोणत्या लिपीचा उल्लेख आलेला आहे
ब्राह्मी लिपी खरोष्टी महेश्वरी यावनी
- 76)19 व्या शतकात श्री जेम्स,प्रिंसेप या ब्रिटिश अधिकाऱ्यांनी ब्राम्ही लिपी चे वाङ्मय
जगापुढे आणले **बरोबर** चूक

77) खरोष्ठी लिपी ही डावीकडून उजवीकडे लिहिली जात असे
चूक बरोबर

78) कोणत्या लिपीला बॅक्ट्रियन लिपी असे म्हटले जाते
खरोष्ठी ब्राह्मी यावणी गांधार

79) खरोष्ठी लिपीचा उगम हा कोणत्या लिपी पासून झालेला आहे
देवनागरी लिपी. अरमाइक लिपी.
यापैकी नाही वरील दोन्ही

80) शारदा लिपी ची उत्पत्ती कोणत्या प्रांतात झाली
महाराष्ट्र पंजाब. काश्मीर ओरिसा

81) नागरी लिपी चे उत्तरेकडील नागरी लिपी व दक्षिणेकडील नागरी लिपी असे दोन उपप्रकार
पडतात
बरोबर. चूक

82) प्राचीन अवशेषांचा अभ्यास करण्यासाठी श्री विल्यम जोन्स यांनी एशियाटिक सोसायटी
नावाची संस्था स्थापन केली
बरोबर चूक

83) राजे आपल्या दिग्विजयाची गाथा सांगणारा लेख दगडी स्तंभावर कोरीत लिहित याला
जयस्तंभ असे म्हणत
चूक बरोबर

84) व्यक्तीच्या मृत्यूनंतर त्याच्या नावाने उभारलेल्या स्तंभाला ध्वजस्तंभ असे म्हणत
बरोबर. चूक

85)जैनधर्मीय लेख नमो अर्हत् या शब्दांनी सुरु होतात

बरोबर चूक

86)प्राचीन भारतीय आर्थिक जीवनाचे घटक कोणते होते

सृष्टी व्यावसायिक
व्यापारी संघटना **वरील सर्व**

87)कोरीव लेखांमध्ये व्यापारात त्यांच्या कोणत्याच श्रेणीचा उल्लेख येतो

धनिक गंधक सुवर्णकार **वरील सर्व**

88)अशोकाच्या शिलालेखातील राजाज्ञा मधून कोणत्या प्रशासकीय अधिकाऱ्यांची नावे आलेली आहेत

युक्त रज्जुक अंत्यमहामात्र **वरील सर्व**

89)अशोकाच्या शिलालेखात तून कोणत्या राज्यांचा उल्लेख आलेला आहे

कलींग आंध्र पुलिंद **वरील सर्व**

90)गौतमीपुत्र सातकर्णी याची माता गौतमी बलश्री हिने आपल्या पुत्राच्या पराक्रमा विषयी नासिक येथे लेख करून घेतला आहे

बरोबर चूक

91)ब्रिटिश अधिकारी जेम्स प्रिन्सेप यांनी ब्राह्मी लिपी चे यशस्वी वाचन केले

चूक. **बरोबर**

92)प्रथम सातकर्णी राणी नागनिका हिच्या लेखांमध्ये कोणती विशेषणे लावलेली आहेत

नागवरदायिनी गृहतापसी चरितब्रह्मचयी **वरील सर्व**

93)महाराष्ट्रात सतीच्या दगडांवर वेगवेगळ्या प्रकारचे कोरीव लेख आढळून आलेले आहे.

चूक बरोबर

94)आग्नेय आशियातील जावा सुमात्रा इंडोनेशिया येथील देशांमध्ये भारतीय भाषा आणि लिपीतील अनेक उल्लेख आढळून आले आहेत **बरोबर** चूक

95)मराठी भाषेतील सुरुवातीच्या कोरीव लेखांवर संस्कृत भाषेचा प्रभाव पडला पडलेला दिसतो.
चूक **बरोबर**

96)पश्चिम बंगालमध्ये स्थान ग्राम येथे कोरलेल्या लेखात मंदिरातील रुग्णालयाचा उल्लेख आलेला आहे . चूक **बरोबर**

97)कोरीव लेखांमध्ये कोणत्या वैदिक देवतांचा उल्लेख करण्यात आला आहे
इंद्र बलराम वरूण **वरील सर्व**

98)जुन्नर आणि कान्हेरी येथील शिलालेखांमध्ये सोपारा आणि कल्याण या दोन प्राचीन व्यापारी शहरांचा उल्लेख आलेला आहे **बरोबर**. चूक

99)एखाद्या राज्याचा राज्य विस्तार किती आहे हे समजून घेण्यासाठी कोरीव लेखांचा उपयोग होतो. चूक **बरोबर**

100) पुरातत्त्वीव् साधने यास -----साधने असे देखील म्हणतात .
वाङ्मयीन साधने लिखित साधने धार्मिक साधने भौतिक साधने

104. वाङ्मयीन साधने यास -----साधने असे देखील म्हणतात

लिखित साधने धार्मिक साधने भौतिक साधने पुरातत्त्वीव्य साधने

105. पुरातत्त्वीव्य साधने हि -----साधने असतात

प्राथमिक साधने दुय्यम साधने धार्मिक साधने वाङ्मयीन साधने

106. पुरातन वस्तू किंवा प्राचीन अवशेष यांचा अभ्यास करणारे शास्त्र म्हणजे -----शास्त्र होय.

मानववंशशास्त्र पर्यावरण शास्त्र पुरातत्त्वशास्त्र भौतिकशास्त्र

107. पुरातत्त्वीव किंवा भौतिक साधनाद्वारे -----काळाचा अभ्यास करणे हे पुरातत्त्व शास्त्राचे उद्दीष्टे असते

वर्तमान काळ भूतकाळ भविष्य काळ समकालीन काळ

108. मानवाने निर्मिलेला सर्व वस्तुंना -----अशी संज्ञा आहे
लाकडीवस्तू कागदिवस्तू मातीच्यावस्तू पुरावस्तू
109. पुरातत्वाची यापत्ति हि -----पेक्षा अधिक विस्तृत आहे
मानवंशशास्त्र पर्यावरण शास्त्र इतिहास समाजशास्त्र
110. ऐतिहासिक कालखंडाचा अभ्यास करण्यासाठी -----अभ्यास उपयुक्त ठरतो
पुरातन पर्यावरण समकालीन पर्यावरण भविष्य कालीन पर्यावरण सागरी पर्यावरण
111. प्रागैतिहासिक काळाचा अभ्यास करण्यासाठी-----अभ्यास अधिक उपयुक्त ठरतो
समकालीन पर्यावरण भविष्य कालीन पर्यावरण सागरी पर्यावरण पुरातन पर्यावरण
112. -----अभ्यास करणे हे मानवंश शास्त्राचे उद्दिष्ट असते
इतिहास भूगोल मानवीसमाज मानवीवंश
113. उत्खननातील मानवीअस्थी अवशेषांवरून प्राचीन काळातील मानवी -----माहिती मिळते.
आहार शरीररचना जाती धर्म
114. सिंधू संस्कृतीत -----मानवी वंशाचे लोक राहत होते असे मानले जाते
दोन तीन चार पाच
115. -----या शास्त्रात पृथ्वीच्या आतील भागातील भूचनेचा अभ्यास केला जातो.
मानवंशशास्त्र पर्यावरण शास्त्र इतिहास भूगर्भशास्त्र
116. भूगर्भशास्त्र ----पद्धतीचा मोठ्याप्रमाणे उपयोग केला जातो .
स्तरपद्धती पर्यावरण मानवी संस्कृती शेती
117. मानवी वसाहती अस्तित्वाच्या ठिकाणी जे टेकाडे उपलब्ध होतात त्यांना -----टेकाडे म्हणतात .
पंढरीचे काळूचे पांढरीचे वाळूचे
118. प्रोटॉन मॅग्नेटोमीटर हे ----- तील उपकरण आहे .

रसायनशास्त्र भूगर्भशास्त्र भौतिक शास्त्र मानववंशशास्त्र

119., -----या उपकरणद्वारे प्राचीन स्थळाची माहिती उत्खन पूर्वी मिळविता येते.

थर्मरेन्ट चुंबक पोटॅशियम अरगॉन थर्मल सेन्सर प्रोटॉन मॅग्नेटोमीटर

120. उत्खननातील अवशेष साफ व शुद्ध करून जातं करणे हे ----- चे काम असते .

रसायनशास्त्र मानववंशशास्त्र पर्यावरण शास्त्र भूगर्भशास्त्र

121. उत्खननात मिळणाऱ्या अवशेषांचे -----आधारे तालिकीकरण केले जाते

रसायन शास्त्र संख्याशास्त्र मानववंशशास्त्र पर्यावरण शास्त्र

122. प्राचीन लिपी व अवशेषांचे विश्लेषण तसेच माहितीचे संकलन करण्याकरिता -----उपयोग होतो

संख्याशास्त्र संगणक शास्त्र लिपीशास्त्र भौतिक शास्त्र

123. युरोपात -----या शतकात प्रबोधन युग सुरु झाले

१२ व १३ शतकात १३ व १४ शतकात १५ व १६ शतकात १७ व १८ शतकात

124. इस १७८४ मध्ये एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगाल ची स्थापना -----यांच्या पुढाकाराने झाली.

विल्यम जोन्स जेम्स प्रिंसेप जॉन मार्शल ऍलेकझांडर कॅनिंगम

125. ----- मध्ये एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगाल ची स्थापना केली गेली .

इस १७८१ इस १७८२ इस १७८३ इस १७८४

126. इस १७८४ मध्ये एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगाल ची स्थापना -----येथे झाली .

मुंबई दिल्ली कलकत्ता मद्रास

127. -----यांनी भारतात पुरातत्व शास्त्राचा पाय घातला असे मानले जाते

जेम्स प्रिंसेप जॉन मार्शल ऍलेकझांडर कॉलिंगवूड विल्यम जोन्स

128. एशियाटिक सोसायटी ऑफ बेंगाल ने -----आपले स्वतःचे नियतकालिक सुरु केले

एशियाटिक रीसर्च इंडियन रीसर्च एपिग्राफीका इंडिया इंडियन अँटीकरी

129. -----याना भारतीय पुरातत्वाचे जनक म्हणून संबोधीले जाते .

जेम्स बर्गीस अलेकझाण्डर कॅनिंगहॅम जेम्स प्रिंसेप जॉन मार्शल

130. ---- मध्ये भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षणाची स्थापना झाली

इस १८६० इस १८६१ इस १८६२ इस १८६३

131. इस १८६२ मध्ये भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षणाची स्थापना -----यांच्या पुढाकाराने झाली.

विल्यम जोन्स जेम्स प्रिंसेप जॉन मार्शल अलेकझाण्डर कॅनिंगहॅम

132. अलेकझाण्डर कॅनिंगहॅम यांनी भारतातील -----वास्तूंचे शास्त्रशुद्ध पद्धतीने आरेखन केले .

हिंदू जैन बौद्ध मुस्लिम

133. -----अशमयुगीन मानवाने निर्माण केलेल्या दगडी हत्यारांचा शोध लावला .

श्री ब्रूस फूट श्री जेम्स बर्गीस श्री जेम्स प्रिंसेप श्री जॉन मार्शल

134. अलेकझाण्डर कॅनिंगहॅम नंतर ----- यांची पुरातत्व विभागाचे संचालक म्हणून नियुक्ती केली

श्री ब्रूस फूट श्री जेम्स बर्गीस श्री जेम्स प्रिंसेप श्री जॉन मार्शल

135. अलेकझाण्डर कॅनिंगहॅम हे पुरातत्व विभागाचे ----- संचालक होते.

पहिले दुसरे तिसरे चौथे

136. पुरातत्व सर्वेक्षण खात्यातर्फे इस. १८७२ मध्ये----- हे नियतकालिक सुरु केले
एशियाटिक रीसर्च इंडियन रीसर्च एपिग्राफीया इंडिया इंडियन अँटीकरी

137. पुरातत्व सर्वेक्षण खात्यातर्फे इस. १८८८ मध्ये----- हे नियतकालिक सुरु केले
एशियाटिक रीसर्च इंडियन रीसर्च एपिग्राफीया इंडिया इंडियन अँटीकरी

138. पुरातन सर्वेक्षण अहवाल ----- या पुस्तकात २० खंडात प्रकाशित करण्यात आला.
एशियाटिक रीसर्च इंडियन रीसर्च न्यू इम्पेरिअल सिरीज एपिग्राफीया इंडिया

139. पुरातत्व शास्त्राच्या क्षेत्रात -----या गव्हर्नर ने भरीव कार्य केले
लॉर्ड कर्झन लॉर्ड रिपन लॉर्ड डलहौसी लॉर्ड कॉर्नवॉलिस

140. कर्झन लॉर्ड यानी प्राचीन स्मारके संरक्षण संवर्धन कायदा -----मध्ये संमत केला.
इस १९०१ इस १९०२ इस १९०३ इस १९०४

141. प्राचीन स्मारके संरक्षण संवर्धन कायदा----यानी संमत केला.
लॉर्ड डलहौसी लॉर्ड कॉर्नवॉलिस लॉर्ड कर्झन लॉर्ड रिपन

142. लॉर्ड कर्झन यानी १९०४ मध्ये-----ची नियुक्ती पुरातत्व विभागाचे संचालक म्हणून केली.
सर लेओनार्ड वुली सर मॉर्टिमर व्हिलर सर जॉन मार्शल सर ब्रूस फूट

143. सर जॉन मार्शल यांनी ---- येथील उत्खननाद्वारे इस पूर्व ५०० ते इस ५०० असा १०००
वर्षाचा इतिहास प्रकाशात आणला

विक्रमशिला नालंदा सांची तक्षशिला

144. -----हे पुरातत्व विषय शिकविणारे कॉलेज आहे

डेक्कन कॉलेज सिडनहॅम कॉलेज सिद्धार्थ कॉलेज एल्फिन्स्टन कॉलेज

145. -----मध्ये सर मॉर्टिमर व्हिलर ची नियुक्ती पुरातत्व विभागाचे संचालक म्हणून केली.

इस १९४४ इस १९४५ इस १९४६ इस १९४७

146. इस १९४४ मध्ये ---- ची नियुक्ती पुरातत्व विभागाचे संचालक म्हणून केली.

सर लेओनार्ड वुली सर जॉन मार्शल सर ब्रूस फूट सर मॉर्टिमर व्हिलर

147. सर मॉर्टिमर व्हिलर यांनी पाँडिचेरी येथील अरिकामेंडू येथे उत्खनन करून--- यांच्यातील व्यापार स्पष्ट केला

प्राचीन भारत व रोम प्राचीन भारत व इराण प्राचीन भारत व चीन प्राचीन भारत व इराक

148. ----- हा ग्रंथ मॉर्टिमर व्हिलर यांनी त्यांच्या कारकिर्दीत प्रकाशित केला

एशियाटिक रीसर्च इंडियन रीसर्च न्यू इम्पेरिअल सिरीज इंडियन आर्केओलॉजी

149. -----यांनी सिंधू संस्कृतीचे उत्खनन केले

श्री राखलदास बॅनर्जी श्री.दयाराम सहानी श्री प्रभाकर देव श्री केशव ढवळीकर

150.-----यांनी जोर्वे संस्कृतीचे उत्खनन केले

श्री.दयाराम सहानी श्री प्रभाकर देव श्री केशव ढवळीकर श्री. एच जी.सांकलिया

151. ----- म्हणजेव बाहय क्षेत्रात करण्यात येणारे संशोधन होय.

उत्खनन कार्ये समन्वेषण अन्वेषण क्षेत्रिये पुरातत्व शास्त्र

152. जगातील बहुतेक सर्व संस्कृती या -----जन्माला आल्या

समुद्राकाठी नदीकाठी डोंगरात जंगलात

153. ---- हे शहर भूकंपामुळे पूर्णपणे गाडले गेले

रोम मिलानो पॉम्पई शिकागो

154 कार्बन-१४ हि -----पद्धती आहे

कालमापन उत्खनन आरेखन समन्वेषण

155 कार्बन-१४ पद्धतीचा शोध -----यांनी लावला.

डॉ.कोसंबी डॉ.लिबी डॉ.रिचर्ड डॉ.देव

156 कार्बन-१४ पद्धतीचा शोध -----यांनी लावला.

१९४९ १९५० १९५१ १९५२

157. सर्वेक्षण नकाशे हे ----- या मोजमापाप्रमाणे बनविले असतात .

१ इंचास १ मैल १ इंचास २ मैल १ इंचास ३ मैल १ इंचास ४ मैल

158 फाहियान हा -----या देशातील प्रवासी होता

श्रीलंका तिबेट चिनी इटली

159 अल्बेरुणी याने भारताविषयी माहिती -----या ग्रंथात लिहिली आहे
तहकिके -ए-गुलशन तहकिके -ए -हिंद तहकिके -ए -सिंध शहनामा

160. पुरातत्व सर्वेक्षण हे -----केले जाते
उत्खननापूर्वी उत्खननानंतर आरेखन नंतर निष्कर्षानंतर

161. -----एखाद्या स्थळाचे स्वरूप आणि अवशेष जाणून घेण्यासाठी केले जाते
उभे उत्खनन आयत उत्खनन चाचणी उत्खनन उत्सेध उत्खनन

161 -----एखाद्या स्थळाचे सांस्कृतिक क्रम जाणून घेण्यासाठी केले जाते
उभे उत्खनन आयत उत्खनन चाचणी उत्खनन स्ट्रिपिंग उत्खनन

162 -----स्तूप व टेकड्यांच्या उत्खननासाठी वापरली जाते
उभे उत्खनन आयत उत्खनन क्वार्टर पद्धत स्ट्रिपिंग उत्खनन

163 -----हे ग्रीड किंवा समांतर पद्धती म्हणून ओळखली जाते
क्वार्टर पद्धत स्ट्रिपिंग उत्खनन आयत पद्धत उभे उत्खनन

164 आर्य लोकांनी आपल्या देवघेवीच्या माध्यमासाठी उपयोग केला.

अ) गायी

ब) घोडे

क) बैल

ड) गाढव

165 ऋग्वेदातील हिरण्यपिंड म्हणजे काय?

अ) चांदीचा तुकडा

ब) सोन्याचा तुकडा

क) पितळेचा तुकडा

ड) तांब्याचा तुकडा

166. अष्टाध्याहीचा कालखंड इ.स. पूर्व शतक असा गृहीत धरला जातो.

अ) २ व ३

ब) ३ व ४

क) ४ व ५

ड) ६ व ७

167. इलियटने कोणते पुस्तक लिहिले.

अ) द कॉईन्स ऑफ सदर्न इंडिया

ब) इंडियन कॉईन्स

क) द कॉईन्स ऑफ सिथियन्स

ड) कॉईन्स ऑफ मेडिएव्हल इंडिया

168. रॅपसनने हे पुस्तक प्रकाशित केले.

अ) द कॉईन्स ऑफ सदर्न इंडिया

ब) इंडियन कॉईन्स

क) द कॉईन्स ऑफ सिथियन्स

ड) कॉईन्स ऑफ मेडिएव्हल इंडिया

169. पासून नाणकशास्त्र हा विषय भारतीय विद्यापीठांमधून शिकवला जाऊ लागला.

अ) १९१९

ब) १९२०

क) १९२१

ड) १९२२

170. विद्यापीठात नाणकशास्त्र सर्वात पहिले विषयाला सुरवात झाली.

अ) कलकत्ता

ब) बनारस

क) मुंबई

ड) पुणे

171. भारतात सर्वात प्राचीन सापडलेली नाणी सर्व आहेत.

अ) सोन्याची

ब) चांदीची

क) पितळेची

ड) तांब्याची

172. यु-ए-ची हे सीमेवरील राहणारी एक भटकी जमत होती.

अ) भारत आणि तुर्कीस्तान

ब) भारत आणि चीन

क) चीन आणि तुर्कीस्तान

ड) तुर्कीस्तान आणि चीन

173 हा कनिष्काचा वारसा होता.

अ) वासुदेव

ब) हुविष्क

क) वसिष्क

ड) कुशाण

174. समुद्रगुप्त, चंद्रगुप्त, कुमारगुप्त याच राजांनी नाणी पडल्याचे दिसून येते.

अ) चांदीच्या

ब) सोन्याच्या

क) तांब्याच्या

ड) शिशाच्या

175. प्राचीन भारतीय वाडमयात फक्त ४-५ राजाविषयी माहिती आलेली आहे.

अ) इंडोग्रीक

ब) समुद्रगुप्त

क) चंद्रगुप्त

ड) कुमारगुप्त

176. नाणी उपलुब्ध झाल्यानंतर एकूण राजे राण्या भारतात राज्य करीत होते.

अ) १०

ब) २०

क) ३०

ड) ४०

177. हे प्राचीन भारतीय इतिहासाचे अत्यंत महत्वाचे आणि उपयुक्त असे साधन आहे.

अ) नाणकशास्त्र

ब) मुर्तीकलाशास्त्र

क)

ड)

178. ऐतिहासिक काळातील जीवनाचा अभ्यास करण्यासाठी नाणी अत्यंत उपयुक्त ठरतात.

अ) सामाजिक

ब) धार्मिक

क) सांस्कृतिक

ड) आर्थिक

179. शास्त्राच्या अभ्यासासाठीही नाण्यांचा आपणास खूपच उपयोग होतो.

अ) कला आणि मुर्तीकला

ब) धार्मिक

क) सांस्कृतिक

ड) सामाजिक

180. आहात नाण्यांवर कोरीव लेख आढळून येते.

अ) बरोबर

ब) चुक

181. आहात नाणी हि भारतातील सर्वात प्राचीन नाणी असून ती सर्व आहेत.

अ) चांदीची

ब) सोन्याची

क) तांब्याची

ड) शिशाची

182. कुणाल वर कुंतल राज्याची नाणी म्हणजे जाड आणि आहेत.

अ) हलके

ब) वजनदार

क) पितळेची

ड) चांदीची

183. सौराष्ट्राची नाणी म्हणजे ग्रॅन धातूचे तुकडे व पत्रे होय.

अ) ५

ब) १०

क) १५

ड) २०

184. शूरसेन ,उत्तर पांचाल ,दक्षिण पांचाल यांची नाणी ग्रेनची आढळतात.

अ) २२

ब) २३

क) २४

ड) २५

185. वंग प्रांतातील नाणी हि इंचाची आयताकृती व पातळ असतात.

अ) अर्धा

ब) एक

क) दीड

ड) दोन

186. अश्मक राजाची नाणी कशी होती ?

अ) वर्तुळाकार

ब) आयताकृती

क) चौकोनी

ड) लांब

187. उत्तर पांचालच्या नाण्यांवर अशी चिन्हे आहेत.

अ) उंट

ब) मासे, हत्ती, बैल

क) मांजर

ड) प्राणी

188. आकृती ही गांधारच्या नाण्यांवरची प्रमुख चिन्हे आहेत.

अ) पानासारखी

ब) प्राण्यांची

क) फुलासारखी

ड) वर्तुळाकार

189..... प्रांतातील नाणी हि साधारणपणे ४२ ग्रेन ची आढळून येतात.

अ) काशी

ब) कोशल

क) आंध्र

ड) वत्स

190 नाणी वैशिष्ट पद्धतीमुळे उथळ बशीसारखे बशीसारखे दिसतात.

अ) काशी

ब) आंध्र

क) वंग

ड) कुंथल

191 ची नाणी त्यांच्या वजन व पोतांची बाबतीत आंध्रच्या नाण्यांशी मिळतीजुळती आहेत.

अ) कुंथल

ब) काशी

क) कलिंग

ड) मल्ल

192 प्रदेशातील नाणी हि वैशिष्टपूर्ण आकृतीचे आंतरवक्र लांब पट्टिक्का सारखे आहेत.

अ) काशी

ब) गांधार

क) आंध्र

ड) कुंथल

193 राज्याच्या नाण्यांमध्ये भौमितिक आकृत्याचे चिन्ह कोरलेले आहे.

अ) शूरसेन

ब) कुणाल

क) मल्ल

ड) कुशाण

194 आहात नाण्यांवर प्रामुख्यानेदिसणारे चिन्ह आढळून येते.

अ) प्राणी

ब) चक्र

क) सुर्य

ड) बी किंवा क

195 राजाने भारतात प्रथम कुशाणांची नाणी पाडली.

अ) विमकॅडफिसेस

ब) कुजूलकॅडफिसेस

क) शूरसेन कॅडफिसेस

ड) किन कॅडफिसेस

197 नाणी दोन कालखंडातील आढळून येतात.

अ) काशी

ब) आंध्र

क) वंग

ड) मगध

198 अर्थशात्रात नमुद केल्याप्रमाणे हा धातू नाण्यांसाठी वापरला जाऊ लागला.

अ) सोनं

ब) चांदी

क) तांबे

ड) पितळ

199 " शाक्य मणी बुद्ध " हा आलेख कोणत्या नाण्यांमध्ये आहे.

- अ) काशी
- ब) कनिष्क
- क) कुशाण
- ड) वंग

200 च्या नाण्यांवर नना, ओएशी, वायुदेव या देवताही आढळतात.

- अ) हुविष्का
- ब) कनिष्क
- क) वासुदेव
- ड) कुशाण

201 म्हणजे कुशानांचा शेवटचा राजा.

- अ) मासरा
- ब) वासुदेव
- क) कुशाण
- ड) वसिष्क

202 सौराष्ट्र भागातील नाण्यांवर एका बाजूला हत्ती बाजूला चे चित्र आढळून येते.

- अ) मांजर
- ब) प्राणी
- क) झाड

ड) सुर्य

203 व ची एकत्रित आकृती दर्शविणे हे ग्रीक आणि रोमन नाण्यांचे वैशिष्ट आहे.

अ) हती , देव

ब) देव, प्राणी

क) भौगोलिक आकृती , हती

ड) राजा, राणी

204 ऋग्वेदातील हिरण्यपिंड म्हणजे काय?

अ) चांदीचा तुकडा

ब) सोन्याचा तुकडा

क) पितळेचा तुकडा

ड) तांब्याचा तुकडा

205 अष्टाध्याहीचा कालखंड इ.स. पूर्व शतक असा गृहीत धरला जातो.

अ) २ व ३

ब) ३ व ४

क) ४ व ५

ड) ६ व ७

206 इलियटने कोणते पुस्तक लिहिले.

- अ) द कॉइन्स ऑफ सदरन इंडिया
- ब) इंडियन कॉइन्स
- क) द कॉइन्स ऑफ सिथियन्स
- ड) कॉइन्स ऑफ मेडिएव्हल इंडिया

207. रॅपसनने हे पुस्तक प्रकाशित केले.

- अ) द कॉइन्स ऑफ सदरन इंडिया
- ब) इंडियन कॉइन्स
- क) द कॉइन्स ऑफ सिथियन्स
- ड) कॉइन्स ऑफ मेडिएव्हल इंडिया

208 पासून नाणकशास्त्र हा विषय भारतीय विद्यापीठांमधून शिकवला जाऊ लागला.

- अ) १९१९
- ब) १९२०
- क) १९२१
- ड) १९२२

209 विद्यापीठात नाणकशास्त्र सर्वात पहिले विषयाला सुरवात झाली.

- अ) कलकत्ता
- ब) बनारस
- क) मुंबई
- ड) पुणे

210. भारतात सर्वात प्राचीन सापडलेली नाणी सर्व आहेत.

अ) सोन्याची

ब) चांदीची

क) पितळेची

ड) तांब्याची

211. यु-ए-ची हे सीमेवरील राहणारी एक भटकी जमत होती.

अ) भारत आणि तुर्कीस्तान

ब) भारत आणि चीन

क) चीन आणि तुर्कीस्तान

ड) तुर्कीस्तान आणि चीन

212. हा कनिष्काचा वारसा होता.

अ) वासुदेव

ब) हुविष्क

क) वसिष्क

ड) कुशाण

213. समुद्रगुप्त, चंद्रगुप्त, कुमारगुप्त याच राजांनी नाणी पडल्याचे दिसून येते.

अ) चांदीच्या

ब) सोन्याच्या

क) तांब्याच्या

ड) शिशाच्या

214 प्राचीन भारतीय वाङ्मयात फक्त ४-५ राजाविषयी माहिती आलेली आहे.

अ) इंडोग्रीक

ब) समुद्रगुप्त

क) चंद्रगुप्त

ड) कुमारगुप्त

215 नाणी उपलुब्ध झाल्यानंतर एकूण राजे राण्या भारतात राज्य करित होते.

अ) १०

ब) २०

क) ३०

ड) ४०

216..... हे प्राचीन भारतीय इतिहासाचे अत्यंत महत्वाचे आणि उपयुक्त असे साधन आहे.

अ) नाणकशास्त्र

ब) मुर्तिकलाशास्त्र

क)

ड)

217 ऐतिहासिक काळातील जीवनाचा अभ्यास करण्यासाठी नाणी अत्यंत उपयुक्त ठरतात.

- अ) सामाजिक
- ब) धार्मिक
- क) सांस्कृतिक
- ड) आर्थिक

218 शास्त्राच्या अभ्यासासाठीही नाण्यांचा आपणास खूपच उपयोग होतो.

- अ) कला आणि मुर्तीकला
- ब) धार्मिक
- क) सांस्कृतिक
- ड) सामाजिक

219 आहात नाण्यांवर कोरीव लेख आढळून येते.

- अ) बरोबर
- ब) चुक

220 आहात नाणी हि भारतातील सर्वात प्राचीन नाणी असून ती सर्व आहेत.

- अ) चांदीची
- ब) सोन्याची
- क) तांब्याची
- ड) शिशाची

221 कुणाल वर कुंतल राज्याची नाणी म्हणजे जाड आणि आहेत.

- अ) हलके
- ब) वजनदार
- क) पितळेची
- ड) चांदीची

222 सौराष्ट्राची नाणी म्हणजे ग्रेन धातूचे तुकडे व पत्रे होय.

- अ) ५
- ब) १०
- क) १५
- ड) २०

223 शूरसेन ,उत्तर पांचाल ,दक्षिण पांचाल यांची नाणी ग्रेनची आढळतात.

- अ) २२
- ब) २३
- क) २४
- ड) २५

224. वंग प्रांतातील नाणी हि इंचाची आयताकृती व पातळ असतात.

- अ) अर्धा
- ब) एक

क) दीड

ड) दोन

225. अश्मक राजाची नाणी कशी होती ?

अ) वर्तुळाकार

ब) आयताकृती

क) चौकोनी

ड) लांब

226. उत्तर पांचालच्या नाण्यांवर अशी चिन्हे आहेत.

अ) उंट

ब) मासे, हत्ती ,बैल

क) मांजर

ड) प्राणी

227. आकृती ही गांधारच्या नाण्यांवरची प्रमुख चिन्हे आहेत.

अ) पानासारखी

ब) प्राण्यांची

क) फुलासारखी

ड) वर्तुळाकार

228. प्रांतातील नाणी हि साधारणपणे ४२ ग्रेन ची आढळून येतात.

- अ) काशी
- ब) कोशल
- क) आंध्र
- ड) वत्स

229..... नाणी वैशिष्ठ पद्धतीमुळे उथळ बशीसारखे बशीसारखे दिसतात.

- अ) काशी
- ब) आंध्र
- क) वंग
- ड) कुंथल

230 ची नाणी त्यांच्या वजन व पोतांची बाबतीत आंध्रच्या नाण्यांशी मिळतीजुळती आहेत.

- अ) कुंथल
- ब) काशी
- क) कलिंग
- ड) मल्ल

231..... प्रदेशातील नाणी हि वैशिष्ठपूर्ण आकृतीचे आंतरवक्र लांब पट्टिक्का सारखे आहेत.

- अ) काशी
- ब) गांधार

क) आंध्र

ड) कुंथल

232 राज्याच्या नाण्यांमध्ये भौमितिक आकृत्याचे चिन्ह कोरलेले आहे.

अ) शूरसेन

ब) कुणाल

क) मल्ल

ड) कुशाण

233 आहात नाण्यांवर प्रामुख्यानेदिसणारे चिन्ह आढळून येते.

अ) प्राणी

ब) चक्र

क) सुर्य

ड) बी किंवा क

234 राजाने भारतात प्रथम कुशाणांची नाणी पाडली.

अ) विमकॅडफिसेस

ब) कुजूलकॅडफिसेस

क) शूरसेन कॅडफिसेस

ड) किन कॅडफिसेस

235 नाणी दोन कालखंडातील आढळून येतात.

- अ) काशी
- ब) आंध्र
- क) वंग
- ड) मगध

236 अर्थशात्रात नमुद केल्याप्रमाणे हा धातू नाण्यांसाठी वापरला जाऊ लागला.

- अ) सोनं
- ब) चांदी
- क) तांबे
- ड) पितळ

237 " शाक्य मणी बुद्ध " हा आलेख कोणत्या नाण्यांमध्ये आहे.

- अ) काशी
- ब) कनिष्क
- क) कुशाण
- ड) वंग

238 च्या नाण्यांवर नना, ओणशी, वायुदेव या देवताही आढळतात.

- अ) हुविष्का
- ब) कनिष्क
- क) वासुदेव
- ड) कुशाण

239 म्हणजे कुशानांचा शेवटचा राजा.

- अ) मासरा
- ब) वासुदेव
- क) कुशाण
- ड) वसिष्क

240 सौराष्ट्र भागातील नाण्यांवर एका बाजूला हत्ती बाजूला चे चित्र आढळून येते.

- अ) मांजर
- ब) प्राणी
- क) झाड
- ड) सुर्य

241 व ची एकत्रित आकृती दर्शविणे हे ग्रीक आणि रोमन नाण्यांचे वैशिष्ट्य आहे.

- अ) हत्ती , देव
- ब) देव, प्राणी
- क) भौगोलिक आकृती , हत्ती
- ड) राजा, राणी

242 गुप्त काळातील शिलालेखांचा अभ्यास कोण केला?

ए जे.एस. फ्लीट

बी अलेक्झांडर कनिंघम

सी. हुक्त्इश्च

डी. मॅसन

243. विनिमयाचे प्रारंभिक माध्यम कोणते होते?

ए. लोह

बी नाणी

सी. कृषी उत्पादने

डी तांबे

244 वैदिक साहित्यात सोन्याचे चलनाचा उल्लेख कोणता आहे?

ए.सत्माना

बी. मान

सी. पाडा

डी निक्शा

245 भारतातील नाणी संग्रहात पुढाकार कोणी घेतला?

ए. मिओनेट आणि व्हिस्कॉन्टी

बी. वेंचुरा

सी. प्रिन्सेप

डी. विल्हेम श्लेगल

246. ऐतिहासिक साधन म्हणून नाणी वापरण्यास कोणी सुरुवात केली?

ए जे.एस. फ्लीट

बी. लासेन

सी. रोल

डी. विल्सन

247. इंडिअन नुमिस्माटीक सोसायटीची स्थापना कधी झाली?

ए. १९०९

बी. १९१०

सी. १९११

डी १९१२

248. पुरातत्व शास्त्राच्या क्षेत्रात -----या गव्हर्नर ने भरीव कार्य केले

लॉर्ड कर्झन

लॉर्ड रिपन

लॉर्ड डलहौसी

लॉर्ड कॉर्नवॉलिस

249. कर्झन लॉर्ड यानी प्राचीन स्मारके संरक्षण संवर्धन कायदा -----मध्ये संमत केला.

इस १९०१

इस १९०२

इस १९०३

इस १९०४

250. प्राचीन स्मारके संरक्षण संवर्धन कायदा----यानी संमत केला.

लॉर्ड डलहौसी

लॉर्ड कॉर्नवॉलिस

लॉर्ड कर्ज़न लॉर्ड रिपन

